

Kvinnopotter – bara en bluff

Publicerad 20 oktober 2011 i Lag & Avtal

Kvinnopotterna är en bluff. LO borde avslöja sitt egentliga syfte, att genomföra låglönesatsningar, anser Gunnar Järsjö på Almega.

Jag läste att Marika Formgren på Ledarbloggen, Corren.se, kallade kvinnopotter för tankemonster. Det slog mig vilken bra beskrivning det var. Kvinnopotter får nog gemene man att tänka att det är pengar som ska gå till kvinnorna. Jag skulle vilja påstå att det är otillbörlig marknadsföring.

I själva verket är det inte säkert att just kvinnorna får del av kvinnopotterna. De är i realiteten låglönesatsningar som kan gå till såväl kvinnor som män. Pengarna som pottarna ger kan lika gärna gå till männen inom avtalsområdet. Om Kommunal lyckas med en kvinnopott är det inget som säger att pengarna inte tillfaller brandmän eller andra manliga grupper inom Kommunal. Varför kallas det då kvinnopott?

Konstruktionen är bara att sektorer med en genomsnittslön som är lägre än andra områden ska få ett större lönepåslag. Det är alltså bara en vanlig så kallad låglönesatsning. Att kalla den för kvinnopott är ett kosmetiskt grepp. På arbetsgiversidan är vi klart negativa till låglönesatsningar i sig. När vi angriper låglönesatsningarna blir vi beskyllda för att vilja diskriminera kvinnor, eftersom vi är emot "kvinnopotter".

LO skriver i sin rapport att arbetarnas löner 2007-2010 ökade med 15,0 procent för kvinnor och med 13,8 procent för män och bland tjänstemän med 14,6 procent för kvinnor och 13,2 procent för män. Det är +1,2 procent för arbetare och +1,4 procent för tjänstemän. Sedan skriver LO i rapporten "Lönerna har alltså jämnats ut lite de senaste fyra åren och för arbetare förklaras detta troligen till stor del av de jämställdhets- och låglönesatsningar som de flesta av LO-förbundens kollektivavtal gällande åren 2007-2009 innehöll. Syftet med dessa var att satsa lite extra av löneökningstrymnet på kvinnodominerade sektorer och detta har uppenbarligen gett visst resultat."

Inom tjänstemannaområdena som saknar så kallade kvinnopotter eller låglönesatsningar har man enligt LO:s egen rapport varit framgångsrikare. Ändå påstår man att pottarna gett "visst resultat". De har "jämnats ut lite de senaste fyra åren". Speciella låglönesatsningar har funnits sedan början på sjuttioalet. Det är fyrtio år sedan. Om man inte haft större framgång på fyrtio år så kanske man borde pröva ett annat recept.

Skillnaderna i lön mellan kvinnor och män är strukturell. Att män och kvinnor arbetar inom olika yrken och att dessa yrken är förknippade med olika lönenivåer är den viktigaste förklaringen till löneskillnaden mellan män och kvinnor, skriver Claes Stråth i förordet till Medlingsinstitutets rapport.

Om dessa kvinnodominerade sektorer ska komma ikapp de manliga krävs det att de som ligger högre i lön avstår från löneökningar. Det handlar inte om små avståenden utan om väsentliga avståenden. Om vi inte ska vänta femtio år. Är verkligen gruv- och byggnadsarbetare med flera beredda att ställa upp på detta?

Ett annat sätt att komma ikapp är att utvecklingen fortsätter med att kvinnor och män jobbar i samma yrken. I dag utbildas fler kvinnor än män på de högre utbildningarna. Typiskt manliga yrken - domare, läkare, poliser, gymnasielärare - är i dag blandade och har i vissa fall till och med en större andel kvinnor. Med dagens teknik är det ytterst få yrken, något som kräver en "typiskt manlig fysisk styrka".

Det är ett faktum att det alltid kommer att finnas skillnader mellan yrken och sektorer. Det är nog få som tror på att alla LO:s förbund kommer att ligga på samma lönegenomsnitt. Det är nog ännu färre som vill det. Det är knappast så att LO:s förbund kommer att acceptera att bli "omkörda"

i listan på låg- och höglöneförbund.

Vi kan vara överens om att det finns skillnader mellan kvinnodominerade och mansdominerade sektorer. Det är inte detsamma som att kvinnor och män i samma yrke har olika lön bara beroende på kön. Det förekommer osakliga löneskillnader men oftast är den oförklarad.

Att skriva ut medicinen "kvinnopott" är kvacksalveri. Det leder oss in på fel

spår, att vi tror oss göra något stort åt kvinnors löner. Om LO vill ha en låglönesatsning kalla det då för det. Kalla det inte för något det inte är.

GUNNAR JÄRSJÖ

Utvecklingschef för löner och villkor, Almega